

Poznański
siennie sły-
niedzielnik
świętych.
kwartalną
ou 2 tal.
h krajowych
sgr. 9 fen.
rękopisy
ozn, przysła-
nają się.

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Doniesienia
i Obwieszczenia
opłacają się
połt sgr. 3 fen. od wiersza.
Pojedyncze egzempl.
przedają się po 1 sgr. 6 fen.
w Ekspedycji
przy Placu Wilhelm. Nr. 8.
Listy
do Redakcyi i do Ekspedycji
winny być
frankowane.

Wtorek, 31 stycznia 1865.

№ 25

oznań, 30 stycznia. Noworoczne numera dzienników zapełnione nominacjami, dekoracjami, oraz reform przez rząd rosyjski w roku zeszłym dokończonych Moskowskija Wiedomosti oryginalniejsze od innych lub z większą precyzją wyrażające myśl i między innymi charakteryzują rok zeszły: „Wszystkim nam szło, było tylko dalszym ciągiem przeszłości, to miejsce w ciągu jego, trwa i dotąd. Zaden szereg nie rozpoczął się w niem, zaden też nie doszedł do wyjąwszy pobicia Dani sprzymierzonymi siłami dwóch mocarstw niemieckich.... Wzrost potęgi Prus, oto wypadek roku przeszłego.... Lecz o ile bardziej się narodowa polityka Niemiec, o tyle konieczniejsza dla państwa w duchu swojej polityki narodowej i o tyle mniej podobne może być narażone na nagany ze strony... Na rok 1864 nie możemy się uskarżać pod tym względem. Dla Niemiec był on szczęśliwy, lecz nie mniej byłym i dla Rosyi, gdyż miały w nim miejsce pierwsze próby zastosowania rosyjskiej polityki narodowej do polskiej. Prawda, były to pierwsze próby i kwestya zawsze dotąd kwestya pozostaje, lecz z drugiej strony polityki niemieckiej, wypadki nie dały jeszcze stosownego Rozwój obu tych kwestyi może jeszcze i dalej postępować. Sprawa polska ma dwie strony. Jako polityczna nie jest ona czem innem jak kwestya o Rosyjska narodowość polityczna nie może być obok rosyjskiej narodowości politycznej. Tu nie może być zgody, każdy jej pozór byłby tylko nowych bajów i nowych klęsk w przyszłości. Obowiązkiem i przychylności dla osób polskiego poczucia wymagają stanowczo, abyśmy nie otwierali zakłódek na przyszłość dla politycznej narodowości polskiej na przyszłości. Lecz zupełnie inaczey się rzecz ma z renowacją kwestyi polskiej. Polska narodowość zła i inna z rosyjską i bez tego nie masz wewnętrznej dla mocarstwa rosyjskiego i nawet niemożliwym jest jego istnienie. Lecz rzymski katolicyzm bardzo może żyć obok rosyjskiego prawosławia, jeżeli tylko oddzieli narodowości polskiej. W tym rozłączeniu in religii i narodowości zawiera się w zadanie nasze, wszystkie wymagania naszej narodowej. Znakomicie dokonany środek zamknięcia w łacińskich zaiste dowiódł duchowieństwu rzymskiemu, że pojęcia jego o własnej nietykalności były zbyt one. Klasztory zamknięto, a pokój zerwanym nie zdotąd upaść muszą nadzieje duchowieństwa rzymskiego, iż mieszanie się jego do spraw politycznych nie może ująć; musi ono przyjść do tego dnia, że cierpieniem być może li tylko jako in religijną; powinno ono starać się o utrzymanie charakteru religijnego w czystości i zachować go w wszelkiego współnictwa z narodowością i polityką, od tego, co wychodząc po za sferę religii, stawiło by je w rzy i instytucjami i interesem państwa. Rok zeszły był w dziedziwie przyszłości między wieloma innymi kwestyą stosunku rzymsko-katolickiego kościoła do państwa ta nigdy jeszcze tak jasno i wyraźnie postawiła była jak obecnie po ogłoszeniu encykliki papieskiej. Który był skutkiem teje w st sunkach kuryi rzymskiej w państwie rzymsko-katolickich, wywołać musi rezultaty dla kościoła rzymsko-katolickiego i znacznie pchnąć w kierunku sprawy świeckiej władzy papieżów. Czém określi się różnica praw kościoła i rządu w mocarstwach rzymsko-katolickich, tém więcej można mieć nadziei na skutek usiłowań mających na celu postawienie rzymskiego duchowieństwa na stanowisku właściwym w rządach mocarstw nie rzymsko-katolickich jakim i w tym łatwiej można doprowadzić do poróżnienia religii i narodowości w polskim jej kraju. Pod tym widoki na przyszłość bardzo się uśmiechają. By móż przystać, potrzeba jednego: jasno pojmować cel, do dążyć mamy wedle okoliczności, to drogą prostą i z nemi“.

Wtorek, 30 stycznia. Dziennik moskiewski, przechodząc do świeżych zdo-
sady na Kaukazie i w Azji środkowej, woła: „Czy nie
ją nas te nabytki w Azji cenić jeszcze bardziej stale
nie posiadanie zachodnich krajów mocarstwa naszego,
ażają je do Europy... Staranie o silniejsze połączenie
zachodu z naszym wschodem powinno być duszą poli-
tyki Rosyi. Lecz połączenie zewnętrzne nie było by
ocenem. Potęga państwa wtedy jest zapewniona, kiedy
składowymi jego częściami istnieje związek we-
wewnętrzny. Dotąd w tym jak i we wszystkim zadawalniał się
powierzchnową, prawie się nie troszcząc o to, co jest
wewnątrz. Teraz oczywiście inne nastają czasy a razem z nimi
Teraz już nie wystarczy jedność zewnętrzna, państwa,
związku wewnętrznego, jedności narodowej wspiera-
skierowanie życia państwowego do jej wzmożenia“.

wreszcie Wiedomosti swój artykuł hymnem po-
m dla tego ruchu i życia (?) jakie w społeczeństwie ro-
wywołała sprawa polska oraz nadzieją, że ono i na-
ć będzie.

Wtorek, 30 stycznia. Dziennik moskiewski służący za
komentarz faktów, jakie codziennie praktyka po-
w rządu rosyjskiego w prowincjach polskich niestety
emi czyni, nie potrzebujemy jego myśli wydobywać

z pod pstrój powłoki deklamacyi o postępie i cywilizacyi, ja-
kimi zwykle przepelniać się lubią pisma rosyjskie. Środki
nie już represyi, ale po prostu zagłady i zniszczenia, to nie wy-
lew srogiego odwetu za targnięcie się na zrzucenie niezno-
śnego jarzma, to „święte dziedzictwo dziejów“, to „polityka na-
rodowa!“

To nie wybuch żaden chwilowej namiętności, czego doko-
nywają ludzie stojący dziś u steru rosyjskich spraw i co pro-
pagują organa dzisiejszego rządu rosyjskiego, to systemat z naj-
większą ścisłością i konsekwencyą, z najzupełniejszym brakiem
skrupułów sumienia do ostatecznych wyników posuwany
i przeprowadzany. Nie chodzi tym sterownikom dzisiejszym
o nic innego, tylko o wytepienie; narodowość polska istnieje
nie może wedle nich ani w tej formie, jaką dotąd przedstawiał
jej ustrój społeczny, ani w tej nawet, jaką nadadzą jej obecne
„eksperymenty zastosowania polityki narodowej rosyjskiej;“
bo nie ludźmy się, powiadają, Polska jaka była i jaka jest,
choćbyśmy ją nie wiedzieć jak przekształcali, zawsze Polską być
nie przestanie, a zatem i nienawidzić nas będzie. Zniszczmy ją
a będziemy spokojni. I oto wszystkich użyto środków: od
elementarza dla dzieci i kalendarza do faktów i dokumentów
historycznych, wszystko sfałszowano; od modlitwy i nabożeń-
stwa publicznego do sukni, książki i języka ojezystego w kółku
rodzinem, wszystkiego zabroniono; obawiano się osób, wię-
ziono, skazywano, mordowano, przesiedlano, bez winy i sądu;
obawiano się i zazdrośczone dóbr, zrabowano je zabrano
i kontrybucjami zniszczono; obawiano się religii odwiecznymi
tradycjami z narodowością spojonej, wygnano biskupów i ka-
planów, zabrano kościoły i klasztory, rozpedzono zakonników
i zakonnice. Lecz nie dość tego; kościół, państwo i naro-
dowość w chwilowej rozterce na zachodzie: korzystajmy,
wielką, pokłóćmy je w Polsce, sługi ołtarza sługami cara
uczynimy, wszak mamy pozory gotowe, tylko umiemy korzy-
stać, tylko stawmy „jasno cel przed sobą i dążmy doń, stosow-
nie do okoliczności, to prostemi to ubocznemi drogami.“ Głó-
wna w tym sztuka, by się niczem nie dać powstrzymać; praw-
da dziejowa, sprawiedliwość wieków, najświętsze prawa osób
i narodu, utwór Boga i dziejów upaść muszą, bo tu idzie
o rzecz większą, tu idzie o zapewnienie spokoju na zachodzie
dla utrwalenia posiadania wschodnich nabytków olbrzymiego
carstwa. Perat mundus, fiat Moscovia! oto hasło, z jakim
wśród wyrosłej na dziewiętnasto wiekowym postępie i rozwoju
zasad Chrystusa cywilizacyi chcą wytepić z korzenia w dzień
biały całe narody!

Ale chęć sama jedna nie wyatacza, bo nad narodami cho-
wającami iskrę Bożą, czuwa Opatrzność Boża.

NPan raczył ces. rosyjskiemu kapitanowi okrętu liniowego gwar-
dyi marynarki, przydanemu do boku Ich ces. WW. w księcia Ale-
ksandra i Włodzimierza rosyjskich, Bockowi, udzielił królewski order
koronny drugiej klasy.

× Berlin, 29 stycznia. We wtorek izba poselska odbę-
dzie posiedzenie plenarne, na którym toczyć się ma sprawa in-
terpelacyi Roennego. Komisya budżetowa postanowiła wczoraj
przedczytać izbie poselskiej raport ogólny o budżecie, w którym
to raporcie 1) ma się zastanowić: a, czy skargi wielu powiatów
na przeciążenie podatkowe są uzasadnione, i w jaki sposób
przeciążeniu zapobiedz; b, czy nader pilnym potrzebom niektó-
rych gałęzi administracyi można wydołać sprawiedliwym
rozkładem środków publicznych, któremi można rozrządzać, 2)
w komisji ma się obradować razem z etatem wojskowym nad
etatami specjalnymi; 3) ma się zapytać rządu jakie zmiany
w funduszach publicznych nastąpiły w skutek wojny duńskiej,
mianowicie czy i jakie sumy wyjęto ze skarbu publicznego.

Notliwem oburzeniem ministeryalna Nord. Allg. Ztg
piętnuje „bezwstydne oszukaństwa przy wyborach“ w Belgii,
wedle jakiegoś pisma belgijskiego.

Przeglądowiec Kreuzzeitungu dając program swój
polityczny na rok 1865 między hasłami które stronnictwu
swemu zaleca, wymienia: „Precz z przechwałkami, precz
z zuchwałstwem, precz z pychą, precz z Suum cuique rapit.“

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 27 stycznia. Piszą ztąd do Pos. Ztg, że
w tych dniach znów przyprowadzono do cytadeli 6 więźniów,
sprowadzonych umyślnie celem konfrontacyi z orenburskich
stepów, gdzie od października rz. przebywali. W więzieniach
cytadeli osobna komisya odbywała na rozkaz hr. Berga rewiz-
yją, aby się przekonać o porządku cel i pokarmu danego
więźniom, który jak wieść niesie, ma być nie do zniesienia.
Komisya ogłosi obszerny raport, jakiej treści, łatwo się można
naprzód domyślić.

Pos. Ztg dodaje, że śledztwo przedsięwzięte w skutek
samobójstwa literata Doranta na Nowolipiu, jak się zdaje od-
kryło pewne poszlaki, gdyż oprócz gospodarza i burgrabiego
jeszcze kilka innych osób aresztowano.

Kolej miejska łączący mająca dworzec drogi żelaznej prag-
ski z warszawskim, będzie konną, pojedynczą i mieć będzie
przeszło 6 wiorst długości. Szyny sprowadzić mają z fabryki
belgijskiej w Seraing.

— Dziennik Warszawski, ogłosił następujący:
Wypis z protokołu sekretaryatu stanu Królestwa Polskiego.
Z Bożej łaski my, Aleksander II Cesarz i samowładca
wszech Rosyi, król polski, wielki książę finlandzki, etc. etc.

Ukazem z dnia 29 grudnia (10 stycznia) 1848/49 roku po-
lecono zająć się urządzeniem, według nowych zasad istnieją-
cych w Królestwie Polskiem podatków: ofiary i podymnego tak
w widokach stosowniejszego rozkładu tych podatków pomiędzy
podlegających ich poborowi właścicieli nieruchomości, jakoteż
dla dostarczenia skarbowi Królestwa niezbędnego na zaspoko-
jenie potrzeb krajowych zasiłku.

Od czasu wydania rzezonego ukazu, podatek podymnego,
w połączeniu z opłatą szarwarkową, przeistoczony został na
nowych zasadach ustawą z dnia 3 (15) czerwca 1858 roku, po-
datek zaś ofiary pozostawszy dotąd nieregulowanym, uiszcza
się na poprzednich przed nastaniem powołanego ukazu istnie-
jących zasadach, w skutek czego przez zbyt niestósowny jego
rozkład między kontrybuentów, niektórzy właściciele dóbr prze-
ciążeni są w porównaniu z innymi, kiedy przecie wiele
z nich wnosi ten podatek w mało znaczącej ilości, a są i tacy,
co zupełnie go nawet nie płacą. Podobna niestósowność ma
miejsce i w rozkładzie drugiego przez mieszkańców Królestwa
wznoszonego podatku, znanego pod nazwą kontyngensu liwe-
runkowego.

Tymczasem ukazem naszym z dnia 19 lutego (2 marca)
1864 roku o komisji likwidacyjnej spraw włościańskich, rozka-
zaliśmy, na pokrycie wydatków przez skarb ponieść się mają-
cych na wynagrodzenie właścicieli dóbr prywatnych, instytuto-
wych i rozdarowanych, za zniesione powinności włościańskie,
oprócz nowego podatku gruntowego z osad włościańskich
i oprócz innych na cel powyższy wskazanych źródeł, podwyż-
szyć istniejące podatki stałe z wszelkich innych nieruchomości
w Królestwie.

Obecnie rozkazawszy odkryć (sic) niezwłocznie w War-
szawie komisya likwidacyjną i uznawszy niezbędnem podać
teje wszystkie prawem wskazane środki do przyszłych jej ope-
racyi w wynagrodzeniu właścicieli ziemskich, a obok tego, pra-
gnąc, dla ulżenia kontrybuentom, urządzić na sprawiedliwych
zasadach pobór podatków ofiary i kontyngensu liwerunkowego,
na przedstawienie komitetu urządzającego, postanowiliśmy
i stanowimy:

Artykuł 1. Dla usunięcia istniejącej obecnie niestóso-
wności w nałożonym na dobra podatku ofiary, poleca się komi-
tetowi urządzającemu w Królestwie ułożyć i przedstawić do
naszego zatwierdzenia projekt przepisów o stósowniejszym roz-
kładzie tego podatku między właścicieli nieruchomości, z wy-
łączeniem osad włościańskich, jako zupełnie mu niepodlega-
jących.

Art. 2. Suma ogólna wpływającego obecnie z nieruchomości
w Królestwie podatku ofiary, wraz ustanowionemi do niego
ukazem z dnia 29 grudnia (10 stycznia) 1848/49 roku dodat-
kami, również podatek podymnego z opłatą szarwarkową po-
bierany tak z miast, jako też i z domów probostw, podwyż-
szają się z początkiem 1865 roku o 50 procent.

Art. 3. Kontyngens liwerunkowy pobierany z dworów
dziedziców po wszech, z miast i z probostw, nie podwyższa się
w ogólnej sumie, lecz, w celu stósowniejszego jego rozdziału,
poleca się komitetowi urządzającemu w Królestwie ułożyć
i przedstawić na nasze zatwierdzenie projekt nowego rozkładu
rzezonego podatku.

Art. 4. Ustanawiające się niniejszym ukazem podwyższe-
nie podatków, obrócone być ma wyłączenie na pokrycie wydat-
ków skarbu, dotyczących wynagrodzenia właścicieli dóbr pry-
watnych, instytutowych i rozdarowanych za zniesione powin-
ności włościańskie, jako też na pokrycie połączonych z uisz-
czeniem tego wynagrodzenia rozchodów.

Art. Do czasu wprowadzenia w wykonanie nowego roz-
kładu podatku ofiary, łącznie z poprzedniemi do niego dodat-
kami i z obecnie ustanowionem jego podwyższeniem, tudzież
kontyngensu liwerunkowego, podatki te winny być pobierane,
na zasadzie dotychczasowych ich rozpisów, od tych właścicieli
i dzierżawców wieczystych, którzy teraz podatkom tym pod-
legają.

Opłaty dodatkowe ukazem niniejszym ustanawiające się,
wznoszone być mają do kas właściwych: ofiara dodatkowa,
w listopadzie, a podatek podymnego, wraz z opłatą szarwar-
kową w miesiącach marcu i wrześniu.

Art. 6. Wykonanie tego ukazu, który w dzienniku praw
umieszczony być ma, komitetowi urządzającemu i radzie ad-
ministracyjnej Królestwa, w czém do której z tych władz na-
leży, poleconem zostaje.

Dan w Petersburgu 30 grudnia (11 stycznia) 1864/65 r.
(podpisano) Aleksander
przez cesarza i króla,
minister sekr. stanu (podp.) W. Płatanow.

§ Wilno, 22 stycznia. Na pierwsze święto Bożego narode-
nia (według starego kalendarza) Murawiew kazał przybrać 45
chłopaków z nowozałożonych w Wilnie szkółek ludowych
w moskiewskie kaftany i przyprowadzić ich do siebie; tam
w obec wielu gości śpiewali „Boże cara chroń“ poczem główny
naczelnik kraju przemówił do nich „iż za wszystkie dobrodziej-
stwa monarchy, który im dał możność kształcenia się, po-
winni się stać czystymi Rosyanami, starać się dobrze
wyczyć się języka „ojczystego“ to jest rosyjskiego, że
wszyscy oni bez różnicy wyznań, prawosławni i kato-
licy powinni zawsze pamiętać, że mają jednego Boga,
jednego cara i jedno wspólne ojczestwo.“ Nazajutrz gu-
bernator okręgu naukowego urządził u siebie zabawę dla
dzieci, z właściwymi śpiewami i naukami; podobne komedye

